

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Навчально-науковий інститут менеджменту,
харчових технологій та торгівлі
Кафедра менеджменту та державної служби

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НУЧП
С.М. Шкарлет
« ____ » ____ 2020 р.

ПРОГРАМА

фахових вступних випробувань
за освітньо-професійною програмою «Менеджмент»
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
на базі освітньо-кваліфікаційного ступеня «бакалавр»

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
менеджменту та
державної служби

Протокол № 14 від 13 лютого 2020 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Критерії оцінювання знань	4
Структура змістових модулів	4
Модуль 1. Менеджмент	4
Модуль 2. Операційний менеджмент.....	5
Модуль 3. Управління персоналом.....	6
Модуль 4. Самоменеджмент	7

ВСТУП

Програма випробувань, розроблена з урахуванням вимог навчального плану спеціальності 073 «Менеджмент» та спрямована на перевірку рівня підготовки здобувачів освітнього ступеня магістра за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр», висвітлює питання основних курсів, зазначає вимоги до відповідей абітурієнтів.

Фахові випробування для вступу на освітньо-кваліфікаційний ступінь «магістр» зі спеціальності "Менеджмент" включає такі дисципліни:

1. Менеджмент.
2. Операційний менеджмент.
3. Управління персоналом.
4. Самоменеджмент.

Метою вступного екзамену є формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності шляхом оцінки знань та навичок абітурієнтів за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Вимоги до здібностей та рівня підготовленості абітурієнтів. Успішне засвоєння навчальних програм ОКР «магістр» зі спеціальності «Менеджмент» потребує від абітурієнта наявності базової вищої освіти, а також здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Зміст програми вступних іспитів. Програма вступного іспиту на ОКР «магістр» зі спеціальності «Менеджмент» має інтегрований характер і включає питання чотирьох змістових модулів:

- Модуль 1.* Менеджмент.
- Модуль 2.* Операційний менеджмент.
- Модуль 3.* Управління персоналом.
- Модуль 4.* Самоменеджмент.

Порядок проведення вступного іспиту визначається «Правилами прийому до національного університету «Чернігівська політехніка» у 2020 році».

Формою проведення вступного іспиту на ОКР «магістр» зі спеціальності «Менеджмент» є письмовий екзамен, що включає завдання 2-х рівнів складності (додаток А):

- 1-й рівень – 20 тестових завдань;
- 2-й рівень – 4 розрахункові задачі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Рівень складності	Кількість завдань, одиниць	Оцінка за завдання, бал	Максимально можлива кількість балів за рівень складності, бал
1-й	20	3	60
2-й	4	10	40
Максимально можлива кількість балів за екзамен			100

«Відмінно» (90-100 балів) – виставляється абітурієнту, який дав вірні відповіді на 90% тестів та правильно вирішив задачі, або дав вірні відповіді на всі тести та допустив незначну помилку при вирішенні задач.

«Добре» (75-89 балів) – виставляється абітурієнту, який дав вірні відповіді на 75% тестів та правильно вирішив задачу, або дав вірні відповіді на 90% і більше тестів та допустив 1-2 помилки при вирішенні задач.

«Задовільно» (25-60 балів) – виставляється абітурієнту, який дав вірні відповіді на 60-70 % тестів та допустив 2-3 помилки при вирішенні задач.

«Незадовільно» (0-59 бали) – виставляється абітурієнту, який відповів менш ніж на 60 % тестів та допустив грубі помилки при вирішенні задач, або взагалі її не вирішив.

СТРУКТУРА ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

МОДУЛЬ 1. МЕНЕДЖМЕНТ

1.1 Теоретичні та методологічні основи формування та розвитку менеджменту

Місце і роль менеджменту в розвитку сучасного суспільства. Підходи до визначення сутності та змісту понять "управління" і "менеджмент". Ідентифікація понять в сучасних умовах розвитку соціальних систем.

Предмет науки управління. Поняття об'єкту та суб'єкту управління та особливості їх взаємодії (феномен управління). Цілі та завдання менеджменту. Характерні риси та стадії менеджменту. Поняття економічного механізму менеджменту. Види менеджменту та їх характеристика.

Історична періодизація менеджменту. Управлінські революції. Теоретичні підходи до формування менеджменту (предтеча менеджменту). Еволюція управлінської думки. Основні школи управління: школа наукового управління; "адміністративна" (класична) школа управління; школа "людських відносин" та поведінкових наук; математична школа управління (кількісний підхід, школа науки управління).

Сучасні концепції менеджменту. Закони та закономірності управління: сутність та співвідношення. Закони організації. Принципи менеджменту.

Управлінська праця та її особливості. Поділ праці в управлінні та його види. Постать менеджера в управлінській діяльності. Типи та види менеджерів. Зміст праці менеджерів. Вимоги до менеджерів (еволюція). Нові проблеми організацій та формування перспективної моделі менеджера. Критерії оцінки праці менеджерів.

1.2 Система організації менеджменту

Сутність та зміст поняття терміну "організація". Роль організації в суспільстві. Основні ознаки організації. Опис організації як об'єкту управління. Загальні критерії групування організацій. Підходи до модельного уявлення про організацію. Базові моделі організації, їх характеристика та особливості управління.

Закони функціонування і розвитку організації. Внутрішнє середовище організації та його змінні. Місія організації і фактори, що впливають на її формування.

Прийняття рішень в менеджменті. Сутність та класифікація управлінських рішень. Процес вироблення раціональних рішень. Фактори, які впливають на процес прийняття управлінських рішень.

Керівництво і його основні категорії (лідерство, вплив, влада). Види керівництва та стилі поведінки керівника. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва.

Ефективність сучасних систем управління. Особливості і основні риси японського менеджменту. Становлення та розвиток американського менеджменту. Особливості і основні риси українського менеджменту.

Рекомендована література:

1. Андрушків Б.М. Основи менеджменту / Б.М. Андрушків, О.Є. Кузьмін. – Львів : Світ. – 1995. – 296 с.
2. Беседін М.О. Основи менеджменту: Оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант) : підруч. / М.О. Беседін, В.М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 496 с.
3. Бутко М.П., Бутко І.М., Мащенко В.П., Мурашко М.І., Оліфіренко Л.Д., Пепа Т.В. Самійленко Г.М. Теорія прийняття рішень : підруч. з грифом Міністерства освіти і науки України ; за заг. ред. Бутка М.П. [М.П. Бутко, І.М. Бутко, В.П. Мащенко та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 360 с.
4. Гріфін Р. Основи менеджменту : підруч. / Р. Гріфін, В. Яцура. – Львів : Бак, 2001. – 624 с.
5. Завадський Й. С. Менеджмент / Й. С. Завадський. – К. : УФІМБ, 2002. – 640 с.
6. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Академвидав, 2003. – 416 с.
7. Мартыненко Н. М. Основы менеджмента / Н. М. Мартыненко. – К. : Каравелла, 2003. – 496 с.

8. Осовська Г. В. Основи менеджменту : підруч. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – К. : Кондор, 2006. – 664 с.
9. Стадник В. В. Менеджмент : навч. посіб. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2003. – 464 с.
10. Хміль Ф. І. Основи менеджменту / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.
11. Хміль Ф. І. Основи менеджменту / Ф. І. Хміль. – Вид. 2-ге. випр., доп. – К. : Академвидав, 2007. – 576 с.
12. Шегда А. В. Менеджмент : навч. посіб. – К. : Знання, 2004. – 687 с.

МОДУЛЬ 2. ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

2.1 Операційна система організації та операційний менеджмент

Сутність та зміст поняття „операційний менеджмент". Цілі та завдання організації та управління операційними системами. Предмет, об'єкти та суб'єкти операційного менеджменту. Цикл (функції) операційного менеджменту. Операційні менеджери, їх функції та задачі. Операційна стратегія: сутність, етапи створення і реалізації. Операційна система як об'єкт управління: сутність, характеристика складових, типи операційних систем. Операційний цикл підприємства. Поняття та класифікація виробничих процесів. Принципи організації виробничих процесів. Методи організації виробництва, їх порівняльна характеристика. Завдання і зміст оперативного управління операційною системою. Етапи оперативного управління. Закордонний досвід оперативного управління виробництвом та збутом.

2.2 Планування виробничих процесів на підприємстві

Проектування продукції та процесу виробництва. Сфера послуг та особливості проектування послуг. Поняття та основні розділи виробничої програми. Планування виробничих потужностей. Розробка асортиментної та інноваційної політики підприємства. Процес оновлення продукції на підприємстві. Обґрунтування управлінських рішень щодо виробництва продукції на основі методу аналізу безбитковості. Математичні методи і моделі у плануванні виробничих процесів. Особливості організації переходу на випуск нової продукції та освоєння нового виробництва. Сутність та задачі підготовки виробництва. Використання функціонально-вартісного аналізу на етапі підготовки виробництва. Використання мережевих методів планування та управління виробництвом при підготовці виробництва, їх суть, значення.

2.3 Організація та управління виробничою інфраструктурою підприємства

Поняття інфраструктури підприємства, її місце та роль. Склад та завдання операційної інфраструктури. Принципи організації ефективного обслуговування виробництва. Сутність та завдання ремонтного господарства підприємства. Система планово-попереджувальних ремонтів та характеристика її складових. Організація підготовки та проведення ремонтних робіт. Характеристика методів організації ремонту. Розрахунок потреби в ремонтних матеріалах та чисельності персоналу ремонтного господарства. Енергогосподарство підприємства, його призначення, задачі та структура. Енергобаланс та основні напрями його оптимізації. Характеристика та структура транспортного господарства підприємства. Класифікація транспортних засобів. Вантажопотік та системи організації перевезень. Функції складського господарства підприємства. Поняття та класифікація складів.

Система управління матеріальними ресурсами підприємства. Управління процесом споживання матеріальних ресурсів. Управління виробничими запасами, їх види. Облік і оцінка матеріальних запасів. Характеристика витрат пов'язаних з і створенням і збереженням виробничих запасів. Системи управління запасами.

Поняття та актуальність якості у виробництві. Програма забезпечення якості. Система якості. Стандартизація та сертифікація. Характеристика показників оцінювання рівня якості продукції та послуг. Організація контролю якості на підприємстві. Ціна якості. Управління якістю продукції на підприємстві. Поняття конкурентоздатності продукції. Взаємозв'язок якості і конкурентоздатності.

Рекомендована література:

1. Бутко М. П., Задорожна С. М., Іванова Н. В., Мурашко М. І., Олійченко І. М., Оліфіренко Л. Д., Самійленко Г. М. Виробничий менеджмент : підруч. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. П. Бутка. – К. : Навчальна література, 2015. – 424 с.
2. Василенко В. О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посіб. / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко. – Вид. 2-ге, виправл. і допов. – К. : ЦНЛ, 2005. – 532 с.
3. Гевко І. Б. Операційний менеджмент : навч. посіб. – К. : Кондор, 2005. – 228 с.
4. Капінос Г. І. Операційний менеджмент : навч. посіб. / Г. І. Капінос, І. В. Бабій. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 352 с.
5. Курочкин А. С. Операционный менеджмент : учеб. пособ. – К. : МАУП, 2000. – 144 с.
6. Микитенко Н. В. Операційний менеджмент. Практикум : навч. посіб. – К. : КНТЕУ, 2009. – 197 с.
7. Старченко Г. В. Операційний менеджмент : навч. посіб. / Старченко Г. В., Калінько І. В., Косач І. А. – К. : Кондор, 2015. – 230 с.
8. Сумець О. М. Основи операційного менеджменту : підручник. – К. : Професіонал, 2005. – 414 с.
9. Ханна М. Д. Управління виробництвом з метою задоволення споживача : підруч. – К. : ЗАТ «Віпо», 2003. – 225 с.

МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

3.1 Основи управління персоналом

Сучасні концепції управління персоналом. Система управління персоналом. Методи управління персоналом. Принципи та закономірності управління персоналом. Структура персоналу організації. Мета, цілі, принципи кадрової політики підприємства. Типи кадрової політики. Кадрова стратегія: сутність, форми, види. Сучасні служби управління персоналом: їх структура та функції.

3.2 Процеси управління персоналом організації

Кадрове планування та прогнозування. Джерела залучення персоналу. Методи набору та відбору кандидатів на вакантні посади. Управління трудовою адаптацією. Поняття, види та методи оцінювання персоналу. Сутність та види атестації персоналу. Управління кар'єрою персоналу організації. Види, моделі кар'єри працівників та етапи її реалізації. Форми та методи навчання працівників в організації. Мотивація та стимулювання персоналу. Сутність вивільнення працівників та його види. Оцінка комплексної ефективності управління персоналом організації.

3.3 Соціальне партнерство та ефективність управління персоналом

Соціальні та виробничі критерії вибору працівників на звільнення. Управління плинністю кадрів та фактори, що їх зумовлюють.

Управління якістю трудового життя працівників організації. Управління безпекою персоналу.

Соціальне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників. Механізм функціонування системи соціального партнерства: функції і завдання, законодавча база.

Система економічних, соціальних та організаційних показників управління персоналом: сутність та зміст. Критерії ефективності управління персоналом. Комплексна оцінка ефективності управління персоналом: сутність, переваги та недоліки у застосуванні. Показники оцінювання ефективності діяльності підрозділів з управління персоналом. Ефективність витрат на персонал.

Рекомендована література:

1. Андрушко В. К. Управління персоналом : навч. посіб. / В. К. Андрушко, Ю. М. Комар, С. Ю. Комар. – Хмельницький : ХІРУП, 2000.
2. Балабанова Л. В. Управління персоналом : навч. посіб. / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
3. Бородатий В. П. Управління персоналом : навч. посіб. / В. П. Бородатий, І. Д. Крижко, А. І. Ягодзінський. – К. : ІЗМН, 1997.
4. Виноградський М. Д. Організація праці менеджера : навч. посіб. / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шкалова. – К. : Кондор, 2003.
5. Довгань Л. Є. Праця керівника або практичний менеджмент : навч. посіб. / Л. Є. Довгань. – К. : “Екс. об”, 2002.
6. Кредісов А. І. Менеджмент для керівників / А. І. Кредісов, Є. Г. Панченко, В. А. Кредісов. – К. : Знання, КОО, 1999.
7. Управління персоналом : навч. посіб. / [М. Д. Виноградський, С. В. Беляєва, А. М. Виноградська, О. М. Шканова]. – К. : ЦНЛ, 2006. – 504 с.
8. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу : навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Т-во Знання, КОО, 2008. – 435 с.
9. Теорія і практика професійної орієнтації : навч. посіб. / Міжрегіон. акад. упр. персоналом (МАУП) ; уклад. : Н. Г. Швець, Т. Д. Третьякова. – К. : Персонал, 2010. – 272 с.
10. Управління персоналом сучасної організації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. А. Гавриш [та ін.]; відп. ред. Т. В. Лазоренко. – К. : НТУУ «КПІ», 2011. – 333 с.

МОДУЛЬ 4. САМОМЕНЕДЖМЕНТ

4.1 Менеджер і організація управлінської праці

Створення нового підприємства. Управлінська праця як складова управлінської діяльності. Основи виникнення, сутність, предмет, об'єкт та засоби організації праці менеджера.

Види та класифікація управлінської діяльності: змістом, характером ініціативи, періодом, предметом діяльності, періодичністю повторення, фіксованістю у часі, важливістю і терміновістю.

Сутність та значення наукової організації праці. Основні принципи організації праці: масовість, плановість, науковість, нормативність, конкретність.

4.2 Прогнозування і планування діяльності і часу менеджера

Цільове планування роботи менеджера. Декомпозиція цілей управління підприємством за рівнями менеджерів.

Методи планування особистої праці менеджера. Особисті цілі менеджера. Врахування індивідуальних особливостей працездатності при складанні планів-графіків. Організаційні принципи розпорядку дня.

Засоби планування особистої роботи менеджера: календар, щоденник, «організатор», «тайм-менеджер», електронна записна книжка, комп'ютерні системи організації праці.

Делегування завдань, діяльності, компетенції та функціональної відповідальності як форма розподілу управлінської праці. Елементи процесу делегування. Структурні елементи роботи менеджера з персоналом. Методи практичної діагностики в роботі менеджера з персоналом.

Сутність організації робочого місця менеджера. Класифікація робочих місць: рівнями менеджерів, рівнем механізації, робочою позою, місцем розміщення, стабільністю розміщення, ступенем спеціалізації, умовами праці. Управлінське рішення менеджера. Етапи роботи менеджера над рішенням. Види рішень. Риси управлінського рішення менеджера.

Рекомендована література:

1. Балабанова Л.В. Управління персоналом : підруч. / Л.В.Балабанова, О.В. Сардак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
2. Бутко М.П. Стратегічний менеджмент [текст] : навчальний посібник / За заг. ред. Бутка М.П. / Дітковська М.Ю., Задорожна С.М., Іванова Н.В., Олійченко І.М., Оліфіренко Л.Д., Пепа Т.В., Повна С.В., Шабардіна Ю.В., Шевченко О.М.]. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 376 с.
3. Бутко М.П. Економічна психологія : навч. посіб. [текст] / За заг. ред. Бутка М.П. / М.П. Бутко, А.П. Неживенко., Т.В. Пепа. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 232 с.
4. Бутко М.П., Шкарлет С.М. та ін. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч. посіб. / [Бутко І.М., Бутко М.П., Дерій Ж.В., Дітковська М.Ю., Задорожна С.М., Зосименко Т.М., Іванова Н.В., Мініна О.В., Мурашко М.І., Олійченко І.М., Оліфіренко Л.Д., Панченко О.І., Пепа Т.В., Повна С.В., Самійленко Г.М., Хоменко І.О., Шабардіна Ю.В., Шадура-Никипорець Н.Т., Шевченко О.М., Шкарлет С.М.] / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. С.М. Шкарлета та д-ра економ. наук, проф. Бутка М.П.– К. : Центр учбової літератури, 2016. – 528 с.
5. Бутко М.П. та ін. Менеджмент інноваційної діяльності : навч. посіб. / [М.П. Бутко., І.М. Бутко, М.Ю. Дітковська, Н.В. Іванова, М.І. Мурашко, І.М. Олійченко, Л.Д. Оліфіренко, С.В. Повна, О.В. Попело, Г.М. Самійленко, Ю.П. Харченко, Ю.В. Шабардіної, О.М. Шевченко]. – Чернігів : ЧНТУ, 2017. – 496 с.
6. Бутко М.П. та ін. Менеджмент інвестиційної діяльності: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Бутка М.П. [Бутко М.П., І.М. Бутко, Дітковська М.Ю., Іванова Н.В., Олійченко І.М., Оліфіренко Л.Д., Повна С.В., Попело О.В., Пепа Т.В., Самійленко Г.М., Шабардіна Ю.В., Шевченко О.М., Трейтяк О.В., Харченко Ю.П.]. – К. : ЦУЛ, 2018. – 480 с.
7. Бутко М.П. та ін. Міжнародний менеджмент : підручник / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Бутка М.П. / [Бутко М.П., Дітковська М.Ю., Задорожна С.М., Іванова Н.В., Мурашко М.І., Олійченко І.М., Оліфіренко Л.Д., Пепа Т. В., Повна С.В., Попело О.В., Самійленко Г.М., Шевченко О.М.]. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. – 412 с.
8. Бутко М.П. та ін. Менеджмент для місцевих органів публічної влади : підручник / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Бутка М.П. / [Бутко М.П., Бутко І.М., Дітковська М.Ю., Іванова Н.В., Пепа Т.В., Олійченко І.М., Оліфіренко Л.Д., Повна С.В., Пепа Т.В., Попело О.В., Ревко А.М., Самійленко Г.М., Шабардіна Ю.В., Юрченко Ю.Д.]. – Чернігів : ЧНТУ, 2019.
9. Варбан Є. Психологічна компетентність як запорука життєвого успіху // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : наук.-метод. зб. ; ред. кол. Н. Софій (голова) та ін. – К. : Контекст, 2000. – С.114-121.
10. Губернський Л. В. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядницький аналіз / Л. В. Губернський, А. А Андрущенко, М. С. Михальченко. – К. : Знання України, 2002. – 580 с.
11. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування ; пер. з англ. В. Хомика. – К. : Дім КМ Академія, 2003. – 288 с.
12. Лукашевич Н.П. Теория и практика самоменеджмента : учеб. пособ. / Н.П. Лукашевич. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2002. – 360 с.
13. Орликовський М.О. Самоменеджмент: практикум : навч. посіб. для студ. екон. вузів / М. О. Орликовський, Г. В. Осовська, Г. В. Ткачук. – К. : Кондор, 2012. – 410 с.
14. Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
15. Хеджес Бёрк Кто украд Американскую Мечту? / Бёрк Хеджес ; пер. с англ. – Copyright, 2007. – 166 с.
16. Current trends of public management: collective monograph / collection of scientific papers; edited by Shkarlet Serhiy [Shkarlet S, Oliychenko I, Ditkovska M., and others]. – Košice, Slovakia, 2017. – 193 p.
17. Shkarlet Serhiy. Quality Management: educational manual /Serhiy Shkarlet, Igor Oliychenko, Maryna Ditkovska. – Chernihiv: Chernihiv National University of Technology, 2018. – 216 p.